

66 Zenbakia
UDAL
EUSKARA AZPIBATZORDEA
1996 - Maitza
DOHAINIK

HONDARRIBIA

Blagan:
MARI KARMEN BALERDI

Sukaldarien Txokoa:
IZURDE EKARTEA

AGENDA
HOROSKOPOA
HERRI GIROA
GAZTERIA
LEHIAKETA
GANBARAKO KUTXA MIATZEN
KIROLAK

AURKIBIDEA

3. HERRI GIROA
8. GAZTERIA
9. KIROLAK
10. TXANTXAN GORRI:
Hondarribiko Haurren Aisialdia
11. BLAGAN - Mari Karmen Balerdi
(A.M.)
15. HONDARRIBIA HERENEGUN,
ATZO eta GAUR
16. BATEK DAKI...
17. GANBARAKO KUTXA MIATZEN
18. AGENDA
19. SUKALDARIEN TXOKOA
(Izurde Elkarte)
20. JOANES IRIARTE
Juan San Martín
22. HOROSKOPOA
23. DEMOGRAFIA

ONARRAK

TXANDAKO BOTIKAK

MAIATZA

- 1 - IRAOLA. San Pedro 5
  - 2 - FIZ. Donostia Kalea
  - 3 - ALMAJANO. Mendelu Auzoa
  - 4 - LIZARRAGA. Damarri 1
  - 5 - ERAUSKIN. San Pedro 28
  - 6 - MARTINEZ. Almirante Alonso Kalea
- ETA HORRELA JARRAIAN

TXANDAKO OKINDEGIAK

MAIATZA

- 5 - MARTINEZ - Kale Nagusia
- 12 - ARRATIBEL - Mendelu
- 19 - GARMENDIA - Santiago Kalea
- 26 - MARTINEZ - Kale Nagusia

EUSKARAZKO MEZAK

- Astegunetan arratsaldeko 7etan
Portuko Elizan
- Larunbatetan arratsaldeko 7,30etan
Portuko Elizan

IGANDEETAN

Goizeko 8,30etan Betherramen
Goizeko 9etan Amuten
Goizeko 9,30etan Guadalupe
Goizeko 11etan Portuko Elizan.

Argitaratzailea: Udal Euskara Azpibatzordea

Erredakzioa: Ane Muñoz. - J.R. Larrarte -

Kolaboratzaileak:

Juan San Martín
Xabier Lasalde.

Inprimategia, Fotokonposizioa eta Maketazioa:

Gráficas Anaka
Avda. Letxunborro, 61 - Iruñ
Tel.: 618090 / Fax: 619103

Legezko gordailua: S.S. 122/86

paper ekologikoz egina
(klororik gabea).

HONDARRIBIAK ez du bere gain hartzen
aldizkarian adierazitako esanen eta eritzien
erantzunkizunik.

UDABERRI BETE-BETEAN, HERRIKO BAZTERRETAN GIRO ONA NAGUSI

Ch

ste Santuko oporrak gustura hartu genituen, eta haiek ere, egun lasai eta baketsu haiek, joan ziren, eta bat-batean, gure eguneroko bizitza normaltasunera itzuli zen berriz ere.

Normaltasunera, eguraldiak epeldu ziren arte!

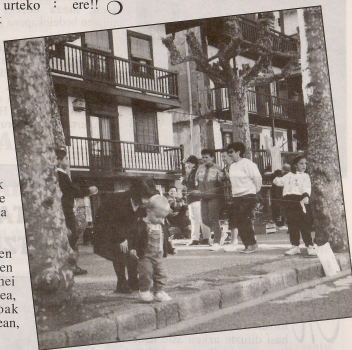
Eguraldi epelak eta eguzkiaren urteko lehen agerraldiak gizakion arimak berpiztu egiten dituela argi dago, eta Hondarribiko bazter izkutuenetan ere neguko hotzak utzitako giro freskoa piskanaka epelduz doan heinean, gu geu ere lasai asko gabiltza kaleotatik, alkondara hutsean eta oinetako arinekin eguzkiaren azken izpia gordeko denerarte kanpoan pasuan ibiliz.

Lorategi koloretsuen aurretik pasatzeak ere, ez al du bada, gure lokarturiko barne izpiritu triste eta iluna neurri batean alaitzen?

Egunotan, gazteek maiteminarean orratz finaren zitzada sentituko duten bitartean, agure edota aitona-amonei gutxiago kostako zaie kalera iretzea, erreumak direla, neguko katarroak eta... sasoi honetan berriz, sasoi onean, osasuntsu sentituko dira.

Hauen albotik ere, korrika bizian pasako dira haurrak. Kaleen jaun eta jabe bilakatuko dira laster, eta, euren baloi, soka eta panpinekin jolastuz poztuko dizkigute bazterrak.

Eta udako beroa iristen den bitartean, peltasun gozagarri honekin gustura gordeko ditugu guztiek, bai, zamarra, bota zein aterki eta euritakoak ere!! ○

HEMENDIK AURRERA "HONDARRIBIA" ALDIZKARIA ZURE ETXEAN DOHAINIK JASO NAHI BADUZU, BETE EZAZU HARPIDETZA-TXARTEL HAU ETA ERAMAN UDALETXEKO EUSKARA ZERBITZURA.

HARPIDETZA-TXARTELA

Izen-deiturak .....

Helbidea .....

Herria .....

OPILA PILA SAN MARKOS EGUNEAN

Ohitura zaharrei eutsiz, joan zen hilaren 25an, hau da San Markos Egunean, urte osoan zehar egun berezi honetan soilik jan ohi diren opila mitikoak baizik ezin ziren Hondarribiko gozotegi eta okindegietak eskaparete zein barne apaletan ikusi, eta hondarribiarron etxe guzti edo gehienetan izan zen, gutxienez, jatekoren bat.

Goizean goiz amabitxiak oparituriko opila korapilo batez lotutako zapiaren azpian gorde eta eskutan zintzo-zintzo hartuz, elizarantz abiatu zen aurten ere jende pila. Adin guztiko hondarribiarrak elkartu ziren, meza berezi batean opilaren bedeinkapena jasotzera.

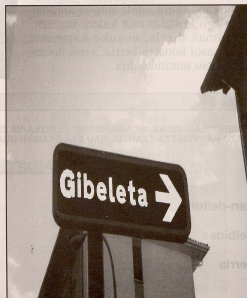
Meza entzun ondoren, elizatik irten eta, gazteek batez ere, taldeka antolatuz, mendira igotzea nahiago izan zuten, mende honen erdialdetik honantz etengabe burutu izan den ohitura jarraituz, "Opila Eguna" lagunekin ospatzera. Helduek berriz, euren etxetan dastatu zuten, arraultza kopuru ezberdinez apaindua izaten den opila goxoa.

MENDELUKO GIBELETA AUZOGUNEA KONPONTZEN

Mendelu auzoko Gibeleta inguru edo auzogunera gerturatu zaretenak ohartuko zineten bezala, bertako lurraren zati baten konponketa obrak hasi dituzte azken aste hauetan. Auzo honetako bizilagunen bultzadari esker batez ere, ezinbestekoa izan baita hain zuzen hauek aspaldi honetan obrekiko erakutsi duten interes eta kolaboratzeko prestutasuna, jarri dira beraz martxan berritze lan hauek.

Obren alderik garrantzitsuena, asfaltzoko espaloi berria izango da. Halaber, 23 milioi pezeta kostako diren obra hauetan, haurrentzako jolas tokia eta saskibaloian ibiltzeko kanasta delako bat ere jartzeko asmoa adierazi dute. Bestetik, errepide puskaren konponketari besteak beste ere ekingo zaio laster.

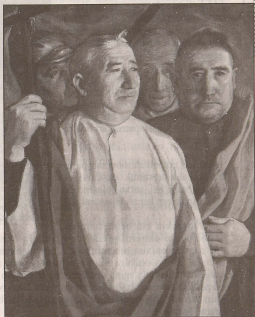

ENRIQUE ALBIZUK KOADRO BAT OPARITU DIO UDALARI

Hondarribiko Prozesioko Apostoluak izeneko 1953. urteko koadroa oparitu zion Enrique Albizu irundar margolari ospetsuak Udalari, joan den hilabetearen burutu zen ospakizun berezi batean.

Idizkariaren aurreko alean azaldu genizuen bezala, hemendik aurrera pinakoteka bat sortzekotan dabil Udala, eta asmo hori burutzen hasteko, aurtengo aurrekontuaren zati bat Hondarribiko hiru margolarien koadro bana erosteko gorde du. Bestalde, Irungo Gaspar Montes Iturrioz margolariaren ikasle izandako Enrique Albizuk bere gisara erabakita, Udalaren patrimonio izatera pasatu den koadro ezagun honen eskaintza egin dio Udalari berari.

HONDARRIBIARRAK ABIZENA EUSKAL GRAFIAZ IDAZTEAREN ALDE

zken hilabetearen Hondarribiko Udal Euskara Zerbitzuak martxan jarri duen kanpaina modukoari erantzunez, asko izan dira bertako biztanleen artean euren abizena agiri ofizialetan euskaraz ager dadin interesatuak azaldu direnak.

Ohartxo honen bidez, zerbitzu beretik adierazi nahi dizuegu oraindik ere garaiz zaudetela zeuen abizenak euskaratzeko prozesu honetan parte hartzeko, eta Udaletxeko laugarren solairuan kokatua dagoen Euskara Zerbitzuko Bulegoan azalduko dizueten bezala, lortu beharreko agiri eta fotokopiak ekartzeko epea zabalik dagoela.

Bide batez, interesatu askoren kezka nagusietakoa argitzeko, hemezortzi urtetik beherakoen abizena euskal grafiaz idatzi ahal izateko gurasoarena aldatu beharko litzatekela azalduko dizuegu, gurasoena euskaratuz gero automatikoki seme-alabena hala izango delarik aurrerantzean. Gurasoek aldatuko ez balute berriz, hemezortzi urteak bete arte ezinezkoa izango litzaiokie interesatuari abizena euskaratzea.

ARRAUNLARI

JATETXEA - RESTAURANTE

BUTRON PASEALEKUA,
ETXE ALAI
Telf.: 64 15 81
HONDARRIBIA

ANTXUA "HONDARRIBIKO ERARA"

Antxuaren garai aproposenean noski, Hondarribia Kirol Taldeak oso txapelketa berezia antolatu du datorren larunbata hilaren 4erako, aldizkariaren aurreko alean azaldu genizuen bezala.

Gure arrantzaleak ez ditugu oraingoz behintzat oso kontent, urak nahikoa epeldu diren arren ia antxuarik ez eta batez ere berdela eta txardinak harrapatzen ari baitira momentuz.

Baina, txapelketa honetan parte hartzera zoaztenak ez larritu, izango baita, bai, antxua platerkada pila, ospakizun berezi honetarako.

Atunarekin eta beste hainbat arrain mota ezberdinekin ere egin zen bezala, aurtengoan antxua omenduko da, beraz, hamaika eratarata jateko ohitura dugun arraintxo hau zein osagaiekin eta nola egin den goxoena erabakiko den txapelketa berean. Irabazlearen errezeta izango da, hain zuzen, aurrerantzean "Antxua Hondarribiko Erara" bezala izendatuko dena.

Ez gara oraingoa parte hartu ahal izateko bete behar diren oinarriak buruz ariko, izan ere aurrekoan azaldu baikeizuen hauen berri. Bestalde, gogoratu

bai, gogoraraziko dizuegu, taldeka edo bakarka ere aurkez daitezkeela partaideak.

Eguraldi txarregia egiten ez badu behintzat, Santiago kalean burutuko da txapelketa; eurtsua izanez gero, berriz, Kofradian ospatuko da. Bertan, antolatzaileek bereziki jarritako mahaietan lan egin ahal izango dute partaideak, eta arraina bera ere Kirol Taldekoek ekarria izango da. Gaintzeko osagaia partaide bakoitzak bere gisara erabiliko ditu, nahi dituen guztiak gehituz.

Aldizkari honen hurrengo alean, hau da ekainaren lehenengo egunetan kaleratuko den zenbakian, emango dizuegu errezeta eta irabazlearen berri, honela, hemendik aurrera, zeuen etxeetan Antxua Hondarribiko erara prestatu nahi duzuenek nola egiten den jakin dezazuen.

Bitartean, animoak parte hartzekotan zaudetenei, eta, epaimahaikideei on egin diela desiatuz, gaintzeko guztiak zorte on opa nahi dizuegu txoko honetatik!!

HERRI KANTEN 7. JAIALDIA

eno, eta sukaldari trebea izan gabe ere, abesten ondo moldatzen zaretenek baduzue, aurreko urteetan bezala, beste jaialdi berezi batean parte hartzeko aukera.

Bai horixe, sukaldeko lanak beste baterako utziz, ekainaren 2 larunbatean Gipuzkoa Plazan ospatuko den Herri Kanten 7. Jaialdian parte hartu nahi duten talde guztiak zabalik dute, hilaren hamabostera bitartean, izena emateko epea.

Udal antolatzaileak adierazi duenaren arabera, eta aurreko edizioetako oinarriak eutsiz, hamasei urtetik gorako partaideak baizik ez dira onartuko, eta aldi berean, talde bakoitzak gutxienez zortzi lagunek osatuta beharko du egon: kopuru honetatik gora, nahi adina lagunek parte har dezakete talde berean.

Taldekideten artean ehuneko 80a gutxienez hondarribiarrak edota kanpokoak izanda ere bertan bizi behar dute.

Aurtengo jaialdian, lau izango dira talde bakoitzak prestatu beharreko kantak, horietako bat Udal

antolatzaileak berak erabakitako abestia izango delarik. Gaintzeko hirurak, berriz, talde bakoitzak aukeratu dituen kontuan izanik, noski, guzti-guztiak euskarazko kanta herrikoiak izan behar dutela. Jantziei dagokienez, hauek ere badute jaialdian garrantzia, izan ere, bakoitzak aukeraturiko kantekin bat doakion erropa erabiltzea komenigarria dela adierazi dute antolatzaileek, aurreko edizioetan egin zen bezala, aurtun ere epaimahaia kontuan hartuko baitu.

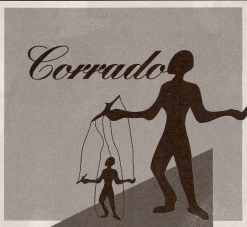
Ohi bezala, jaialdi beraren barnean, bazkari herrikoa antolatu dute Udal Kultura Batzordeko arduradunek, eta jaialdian parte hartu duten talde guztiak, banaka, bina abesti eskaini beharko dituzte bazkalondan ere.

Azkenik ere, jaialdian parte hartu izan gabe ere bazkari honetara joan nahi duenarentzat gonbidapen txartelak salgai jarriko ditu hurrengo egunetan Udalak.

TXOTXONGILOEN ERAKUSKETA

Maiatzaren 1etik 15era, txotxongiloen erakusketa berezia bisitatu ahal izango dugu Zuloaga Etxean, duela hamabost urtetik Euskal Herrian bizi den Corrado Masacci artista italiarraren eskutik.

Duela sei urte Bilbon estreinatu zuen Corrado Masaccik erakusketa hau, berau osatzen duten panpin gehienak artista honek berak hamasei urtetan zehar egindakoak izanik.

Bide batez, eta erakusketa honetatik pasa aurretik txotxongiloen artegintzari buruz zertxobait jakin nahi duenarentzat, hurrengo lerroetan azalduko dizuegu, lerro gutxi batzuetan bederen, mundu eder horretaz bi hitz.

Txotxongiloa, askok hala uste ez badute ere, eskuz, landutako egurrez edota telaz egindako panpin artikulatu bat baino gehiago da. Hauek, artista trebe baten eskuetan benetako aktoreak baitliran mugitzen dira, eta ondorioz antzerki ikuskizun batek eman ditzakeen emozio eta sentsazio guztiak esnarazi eta transmititzeko gaitasun aparta erakusten dute.

Bi txotxongilo mota ezberdin:

Bi moten artean antzinakoen edo zaharrena, goitik hari batzuen bidez gidatutako txotxongiloak dira. Ekialdeko herrialdeetan, Asia aldean batik-bat, duela mende pilotik gaurdaino mantendu den artea da.

Bigarren modalitatea berriz, titere edo "handiputz" deiturikoek osatzen dute. Erabiltzailearen eskua panpinaren jantzien azpian izkutatuz, haurrentzako emanaldietan maizago erabiliak diren panpin mota dira.

Urtetan zehar, literaturan, zineman eta beste arlo artistikoetan bezalaxe, txotxongiloen munduan ere pertsonaia ezagunak sortu ohi dira: Guignol, Maese Pedro, Punch...

Bestetik ere, txotxongiloen ikuskizun edota emanaldiek, perfekzioa, errealismo eta maila literario handia lortu dute gaur egun, eta beste arlo artistikoetan murgildu ohi diren zenbait olerkari, margolari, eskulturgile, idazle edota musikariek eskaini izan dioten arretari esker izan da batik-bat hori.

Batetik, txotxongiloen egileak berak aurkeztua izango den erakusketa hau OHoko 3.mailatik gorako haurrek taldeka bisitatu ahal izango dute, egunean bost talderentzako tartea izango delarik. Talde bakoitzean 30 ikasle bilduko dira gehienez, eta berrogeita bost bat minutu izango dituzte erakusketa osoa ikusteko. Egitarauari dagokionez, teknika ezberdinei buruzko azalpenak egingo zaizkie bisitariei, panpinen mugikortasuna ere ikus ahal izango dute, txotxongiloak maneiatzen ikasi, eta azkenik, besteak beste bisitarien iritziak jasoko dira bertan ere. Haurrentzako bereziki antolatuak diren ikustaldi hauek euskara hutsean emango dira.

Bestetik, noski helduek ere izango dute euren gisara hamabost egun hauetan zehar erakusketa bisitatzeko aukera.

KALEAN BARRENA

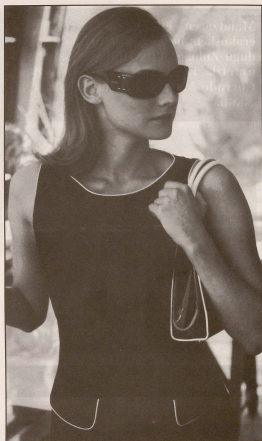
alean barrena bakarrik, urrats irmoak emanez, lanaldiak uzten dion denbora libre urria aprobetxatuz, erosketak egin eta etxerako bidea hartu du argazkian agertzen den emakumeak, gaur egungo hainbat eta hainbat emakumek bezala.

Soinean daraman berokia eta bere ezpainetan ageri den irrifarra, bizitza oparoa daramanaren seinale dira. Senarrarekin nahiz senarrik gabe, gaur egungo emakumeak askatasun eta buruaskatasun maila altuak eskuratu ahal izan ditu. Bere bikotearekin elkarbizitzaz gain, bere bizitza propioa eramateko batere arazorik ez luke edukiko emakume honek.

Paseatzera ateratzeko senarraren lanatiko buelta itxaroten zuen emakumea iraganean gelditu da. Agian argazkiko ilehoriaren senarrak etxeko lanak amaituak izango ditu honezkero eta biak elkarrekin buelta bat ematera atera ahal izango dira.

Bikoteak elkarrekin daudeneko elkarbizitza-gaiak ez dira aldatu ordea; batak bere lan arazoak kontatzen dizkion bitartean, besteak dirua eskatuko dio hurrengo egunean halako garbigaia erosteko. Baina lehen gertatzen ez zen bezala, bihar supermerkatura Ariel erostera joango dena senarra izan daiteke. ○

XABIER LASALDE
EUSKALTEGIKO IKASLEA

GIZONEZKOENTZAKO
ILEAPAINDEGIA

TIRLIA

Beñat Etxepare, 18
Teléfono 64 58 30
20280 HONDARRIBIA

**Albistur
eta
Arocena**

HARATEGIA
URDAITEGIA

Zuloaga Kalea
Tfnos.: 641860 - 641331
HONDARRIBIA

EROSLE

SUPERMERKATUA

Santiago kalea
HONDARRIBIA

22 URTE IZURDEN MURGILDUTA

Kirola baino askoz gehiago da elkarte honek Hondarribiari eskaintzen diona.

Urpeko ekintzak gogoko zituzten Hondarribiko gazte batzuk izan ziren 1974. urtean Izurde Elkarte sortu zutenak.

Beren helburua, gazteak kirol hori egitera bultzatzea zen bati bat, herriaren kokapen eta ingurune egokiaz baliaturik. Baina horretaz gainera kultur ekintzetan laguntzeko ere prest agertu dira beti.

Hasierako topalekua garai bateko "faluen kaxota"n moldatu zuten, ez baitzuten hori baino leku egokiagorik aurkitu, horregatik leku hori piska bat txukundu eta aurrera egin zuten.

22 urte igaro dira ordutik eta gaur egun Izurde errealitate bat dugu. Hainbat ekintza antolatzen ditu eta beste erakundeek antolatzen dituzten Kultur ekintzetan, ekologiaren aldekoetan, gizarte mailako eta pedagogikoetan ere laguntzen saiatzen da.

Bidasoako Jaitsiera hegalekin eta urpeko arrantza txapelketa.

Kirol ekintzen artean aipagarriena Bidasoako jaitsiera da, Izurderi esker urtero jokatzeko dena. Elkarteko lehendakari den Jose Ramon Garañok azaldu digunez frogatik ikusgarria izaten da, ez bakarrik lekuagatik, baita ere hegalekin bakarrek kirol mota hau benetan bixia delako.

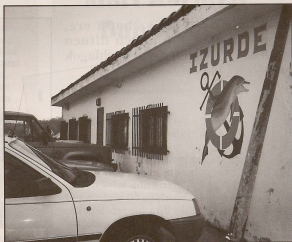
Aurtengoan arazoak areagotu egin zaizkie antolatzaileei, hain zuzen ere hegalekin ibiltzen diren kirolari hauek ahal izan duten garaian, Bidasoa Ibaia urez urri egon delako. Hala ere, txapelketa hori laster jokatuko omen da.

Bestalde urpeko arrantza txapelketak ere antolatzen ditu Izurdek eta hauetako bat, herri mailakoa, orain dela egun gutxi jokatu da.

Kai Berriaren garbiketa.

Kirola alde batera utzita, beste zenbait ekintza ere aipatuko ditugu.

Azkenaldi honetan arrakastarik haundiena izan duena kai berriko hondalea garbitzea izan da. J.R. Garañok dioenez arrakasta izugarria lortu dute, ez bakarrik egindako lanagatik

(obretako 4 kontenedore eta 8 zaborrontzi bete baitzituzten itsasotik ateratako hondakinekin), baita ere jendearen erantzunagatik. Han aritu ziren Irungo Boy Scout taldekoak eta Izurdeko bolondresak. Ekintza honetan Arrantzaleen Kofradiaren jokaera ere oso ona izan zen, egiten ari ziren lanaz arduratzeaz gain, behar zen materiala eraman zuelako. Baina, ez omen ziren oso pozik geratu, gehiago garbitu nahi zutelako.

Azkenik, guztiok ekologiazaleagoak izan beharko genukeela eta arrantzaleek ere itsasora horrenbeste zikinkeria ez botatzen saiatu behar luketela aipatu du J.R. Garañok.

Bestalde Arrantzaleen Kofradiaren eta Izurderen arteko harremana aspaldikoa da. Elkarte hau urpekari ikastaroak antolatzen hasi zen, arrantzaleei urpean (elizeekin, sareekin etab.) sortzen zaizkien arazoei aurre egiten irakasteko, eta ondorioz, gaur egun itsasuntzi bakoitzean badago urpekari bat, lan horiek egiteko behar bezala prestatua.

Ikastaro hauetan beste edonork ere parte har dezake. Horretarako 16 urte beteak izan beharko ditu.

Adina dela medio, dirulaguntzak jasotzeko oztopoak izaten dituztela dio Garañok, alde batetik sustapen-kirol moduan hartzen ez delako eta berez norgehiagoketarako kirola ez delako.

Dena dela, ezin da ukatu Izurde elkartearen urteetan zehar lan haundia egiten ari dela, goian azaldukoaz gain, erreskate lanetan Gurutze Gorriari laguntzen dio eta urpeko zinemaldiak eta beste hainbat ekintza ere antolatzen ditu.

J.R. LARRARTE

TXANTXANGORRI: HONDARRIBIKO HAURREN AISIALDIA

Urte bete besterik ez badu ere, elkarte honek antolatzen dituen ekintzetan 60 haur baino gehiagok hartzen dute parte.

aur eta gaztetxoek aisialdiak izen bat du Hondarribian: Txantxangorri.

Lau neska jarri zuten martxan proiektu hau duela urte bete, eta gaur egun neska-mutilen aisialdirako alternatiba bilakatu da. Zazpi urtetik hamabi bitarteko 60 neska-mutil eta hamabost begirale dira horren lekuko. Txantxangorri, Gazte Asanbladako talde bat dugu eta Saindua Gaztetxean biltzen da. Nahi duen guztiarentzat atea zabaltzeko, baldintza bakarra: haurrak gogoko izatea!

Jolaserako eta heziketarako ekintzak

Talde honetako bost kidek azaldu digutenez, herriko haurren aisialdian hutsunea sumatzen zuten eta horri nolabait erantzun nahian bururatu zitzairen talde hau sortzea. "Haurren nortasuna, jokaera eta baloreen garapenerako, jolasa eta heziketa lantzea da talde honen helburua", horretarako ekintza desberdinak antolatzen dituzte asteburuetan, erreziklatzeko eta buztina eta eskaiola lantzeko tailerrak; mendirako irteerak eta abar. Haurren irudimena eta sormena ahalik eta gehien suspertzen saiatzen dira. Hondakinekin eta balio ez zutelakoan zokoratzen zituzten gauzei jolastan eta haur probetxua ateratzen ere erakusten zaie eta ondorioz, gaur egungo jostailu moderno, garesti eta sofistikatuak ordezkoak asmatzen.

Txangoekin ere helburu bat baino gehiago lortu nahi dute Txantxangorri taldeak. Jolasteaz gain, ingurugiroarekiko heziketa ematen zaie haurrei eta naturarekin harremanetan dauden bitartean, beren ingurua errespetatzen erakusten zaie. Bertako begiraleetako batek, Davidek, honela azaldu digu "hau ez da lortzen haurrei errieta eginez edo hitzaldi aspergarriak emanez. Hori berez ikasten dute, zergatik jokatu behar duten modu batera eta ez bestera erakusten zaizenean. Gehienetan berehala ulertzen dute, baina ez beti noski". Aldi berean, bisitatzen dituzten lekuetako kultura, historia eta usadioak azaltzen zaizkie gaztetxo haurrei. Txango hauetan, Hondarribiko hainbat txoko ezezagunetz gain, Anboto eta beste zenbait mendi ere ezagutzen dituzte. "Edozein ekintza da egokia taldeko neska-mutilekin edozertaz hitz egiteko".

Neska-mutil partizipatiboak eta arazo gabekoak.

Begiraleek diotenez neska-mutil guztiak oso jatorrak dira. Orain artean behintzat ez omen dute inolako arazorik izan. Denak errez moldatu omen dira taldeko dinamikara. Martak, Txantxangorriren sortzaileetako batek dioenez "baliteke haur guztiak gizarte maila berdintsukoak direlako eta Hondarribian haurren marginaltasun haundirik ez dagoelako izatea. Bestalde adin egokia dute horretarako". Haurrek beren borondatez etortzen omen dira eta ez gurasoen bidalita. Bestalde aipatu nahi dute oso pozik daudela telebistari astean ordu batzuk lapurtzen dizkiotelako. Harrigarria baita zenbat ordu igarotzen dituzten haurrek telebistaren aurrean eta oraindik harrigarriagoa nolako programak ikusten dituzten.

Hau guztia aurrera eramateko ezinbestekoa izan da begiraleen eta haurren arteko harremana. "Gure artean ez dago inolako alderik, denok berdina gara talde barruan" azaldu digu Silviak, aisialdian esperientziarik gehien duen begiraleak. Azkenik aipatu behar da taldearen gastuak ordaintzeko urteko kuotatxo bat kobratzen dietela gurasoei, horretaz gainera Hondarribiko Udalak ere dirulaguntza bat ematea onartu omen du eta laster jasotzea espero dute.

Beren lanean nola saiatzen diren eta nolako ilusioa jartzen duten ikusita, argi dago ongi merezitako dirulaguntza dela eta probetxua ona aterako diotela.

J.R. LARRARTE

Duela hogeita bost urte hasi zinen, beraz, irakasle modura lanean. Nola gogoratzen duzu hasiera hura?

Nik hogeita urte neuzkan, eta bazen orduan guraso talde bat, euskararen inguruan murgiltzen zena eta ikastola baten beharraren aurrean lanean zebilena. Hor tartean, Bittori nere ahizpa zegoen, eta euskaraz zekien irakasle bat behar zela entzun zuenean, berak bai zuela etxean euskaraz eta ongi prestatua zegoen ahizpa, eta horrela, ustekabean harrapatu ninduten lanpostu posible hori eskaini zidatenean.

Baina, aurretik bai al zenuen irakaskuntzan aritzeko asmorik?

Ez, kasualitate hutsa izan zen, zeren nik euskaraz jakin bai, banekien, baina ez nengoen irakasle izateko prestatua. Ekaina aldean proposatu zidatenez, banituen irailara bitarte aste batzuk piska bat antolatuta eta egokitzeko. Beraz, uda horretan Azeitiko baserri batera joan nintzen, ikastaro moduko batera. Eta iraillean... han azaldu nintzen, Hijas de la Cruzen genituen gela haietan umeen eta irakaskuntzaren mundu berri bati aurre egiteko prest.

Ni hantxe nebilan orduan, txikiaren artean, eta oker ez banago, adin ezberdineko haur pila biltzen ginen gela berean, ezta?

Hala izan zen lehen urte haietan. Ni hasi nintzenerako ikastolak bazeramatzan bost bat urte martxan, eta gero eta neska-mutil gehiago bazeuden ere, oraindik ez zen multzo handia osatzeko adina ikasle. Gainera, euskaraz irakasteko gai zen jenderik ia ez zegoen garai hartan hemen, eta beraz, geunden andereñoek (maisuren bat ere izan zen momentu batean) adin ezberdineko haurrak hartu behar izaten genituen, guztiak gela berean elkartuz, eta noski, gero eta ikasle kopuru handiagoa biltzen zen gela bakoitzean. Baina 71. urtetik aurrera gauzak aldatu ziren eta ikasleak adinaren arabera sailkatzen genituen.

Herrian ze harrera izan zuen hasiera batean euskal eskola edo ikastola berri hark?

Egia esanda, hasieran ez zen jendea errazagi animatu, eta ikastola sortzeko gehien mugitu zirenak beste herrietatik etorritako gurasoak izan ziren; Elosegitarak adibidez Tolosatik etorri berriak ziren, eta baziren beste familiak, jatorrizko herrietan ikastoletan hasita euskarazko irakaskuntza bultzatzeko asmoz etorritakoak. Hemengoei berriz, asko kosta zitzairen sartzea, baina piskanaka batzuk eta besteak animatuz joan ziren. Gogoratzen naiz hasieran nola ibili ziren, etxez-etxe ikasleak lortu nahian.

Junta edo batzorderik bai al zenuten garai hartan?

Bai noski, betidanik izan da batzordea ikastolan, eta gainera urte haietakoak oso martxosoak ziren, ederki moldatzen ginen, eta gutxi ginenez, beti errazagoa izaten da harremanak estuagoak izatea. Oso oroitzapen politak dauzkate urte haietako juntarekin

Mari Karmen Balerdi

Joan zen astean, Hondarribiko Ikastolan 25 urtez irakasle lanetan jardun duen Mari Karmen Balerdi, gazte askorentzat betidanik "andereño Mari Karmen" izan denari alegia, omenaldi goxoa eskaini zioten lankide, lagun, ahaide eta bere senitarteko maitatueneak, Beko-Errota jatetxean ospatu zuten afari batean. Eta urteurren hau aprobetxatuaz, guk geuk ere Mari Karmenek lanean daramatzan hogeita bost urte hauei buruzko oroitzapenak, zenbait gogoeta eta errepasotxo bat emateko eskatu diogunean, berehala animatu da, eta hortxe ibili zaigu, urte guzti hauetan zehar bizi, ikusi eta ikasitakoek kontu-kontari.

egiten genituen afari, juerga eta bestelakoek ere. Ilusio handia zegoen proiektu berria aurrera eramateko, eta beraz irakasle, guraso eta juntakoek ere gogoz egiten genituen gauzak.

Orduko materiala eta gaurkoa erabat ezberdinak izango dira, ezta?

Uf, orduan ez zen euskaraz irakasteko materialik, eta ahal genuen bezala moldatzen ginen, udako ikastaroetan jasotzen genuen informazioari eutsiz, eta abar. Kalatanak gu baino aurreratua goak zeuden horretan ere, eta beraien lana erabiltzen genuen gehien bat eredutuz. Adibidez, hor zebilen Marta Mata, gero Generalitateko kultur kontseilari izango zena, ikastaroak ematen.

Andereño Pili, Maria Jesus, Mari Cruz eta Mari Karmen

Materiale falta horrekin, inprobisaziorako joera izango zen bada.

Umeek sortzen zituzten gaiak ematen genituen. Inguruarekin egiten genuen lana, eta nik behintzat ez dut prestaketa handiak egiten genituenaren oroitzapenik. Suertatzen zen bezala antolatzen genuen ikasgaia. Haur batek ikastolara zerbait ekartzen bazuen, horren inguruan aurki zenezaken guztia gehitu eta hala moldatzen zenuen ikasgaia. Testua gutxiago erabiltzen zen, baina ez genuen hutsune edo arazorik ikusten.

Mojak alboan zenituzten, Hijas de la Cruzeko garai hartan. Nola moldatzen zinenen hain eskema ezberdineko irakasle haiekin?

Lekua uzten ziguten, eta oro har oso harreman ona genuen mojekin, baina pedagogia arloan eta, ezerrez, ez genuen zerikusirik bataek bestearekin. Gelaren bat behar bagenuen eta, eskatu eta ez genuen arazorik izaten, baina ez zen bestelako loturarik. Jolas garai edo errekreioan ere, euren ikasleak alde batean eta gureak bestean, banatu egiten genituen. Gehien bat euskararengatik, ez genuen ikasleak elkarren artean nahasteko ohiturarik.

Etapa hura utzi eta, zein izan zen, zure hurrengo ikastetxea?

Beti jarraitu izan dut Hondarribiko Ikastolan, baina ikastetxez aldatu izan dugu noiz edo noiz. Hijas de la Cruzetik Arma Plazara pasa ginen, ikasle guztientzat ez baitzen ikastetxe hartan lekurik. Nik orduan Euskaltzaindiako "D Titulua" atera nuen, gaur EGA denaren antzeko zerbait, eta irakasle bezala hasi nintzenetik zazpi urtetara, Magisteritzako ikasketak burutzeraz animatu nintzen. Hiru urtez astebururo Bergarara joanez, lortu nuen irakasle titulua ere. Hondarribitik Mari Jose Lekuonarekin batera joaten nintzen Bergarara.

Bestelako ikastarorik ere egiten duzue noizean behin, ezta?

Bai, beti, ia udaro izan naiz ikastaroren batean. Bartzelonan, Santanderren...ez zait sekula ahaztuko Santanderreko ikastaro haietako batean zein ongi igaro genuen. Ikastolan nahiko une kaskarra pasatzen ari ginen, gure artean gorabeherak genituen eta, hara joan ginen, Mertxe Eskribano, Itziar Sagarazu eta ni, Santander aldera...desastre hutsa zen ikastaro batera hain zuzen! Ez zuen inolako interesarik, ezertarako baino ez zuten gaiak aztertzen ziren hain, eta guretzako oso terapia ona izan zen. Konten etorri ginen, azken finean gure maila hain txarra ez zela pentsatu.

Orain 25 urte bete dira ikastolan lanean hasi zinenetik...beste 25 beteko al zenituzke?

Beno, beste hogeita bost betetzeko moduan ez dakit izango naizen, baina egia esango dizut: beti sentitu dut nere burua oso gustura ikastolan lanean. Eta gainera, neri ikastolak asko eman dit, lagun asko egin ditut bertan, jende asko ezagutu dut, pozik izan naiz beti irakasle bezala lan egiten. Giroa oso atsegina da...

Alde txarrik ere izango du irakasle izateak.

Kalean lasai pasiatu ezina, adibidez. Senarrak askotan esaten dit, goazen hor barna pasiatzera, baina ez San Pedro kalean, urrutiti baizik (brometan). Gainera, 25 urtetan, imajinatu zenbat jende pasatu den nere gelatik; familia batzutan adibidez, etxeko seme-alaba guztiak izan dira nere ikasleak. Eta laster, nere lehenengo ikasleen seme-alabak ere izango ditut gelan; beno, baten batekin gertatu zaidala uste dut.

Hizkuntzari dagokionez, nabaritu al duzu urte guzti hauetan ikaskuntza arloan euskararen zabalitze edo hedapenik?

Zerbait lortu dugula argi dago. Jende asko euskaratu da, eta egia esango dizut, hogeita bost urte hauetan positiboena iruditzen zaidana ikastolak Hondarribian eman eta bultzatu duena da. Baina ez irakaskuntzan bakarrik, kultura mailan ere asko landu da; dantza taldea dela, oro har ikastolak Euskal Herriko kulturari aportatu diona balio handikoa iruditzen zait. Batez ere herri honetan egin denaz ari naiz. Alegia, ni ikastolan sartu aurretik eta, gazte nintzela, herrian oso aukera gutxi zegoen euskararen inguruan ekintzak burutu edota antolatzeko, eta ikastolaren lana horretan ezinbestekoa izan da.

Klaseak prestatzerakoan eta, materiale gehiago izateaz gain, bai al da bestelako aldaketa nabarmenik?

Gauzak asko aldatu dira. Adibidez, lehen ez zen musika klaserik, soinketa, psikomotrizitatea... irakasle berak eman behar izaten zuen denetarik piska bat. Orain berriaz, askoz ere banatuagoak daude landu beharreko arlo ezberdinak.

Urtetan zehar asko aldatu al da zentruak eta zehazki irakasleek gurasoekiko duten harremana?

Orokorrean beti oso harreman zuzena izan dugu. Hala ere, orain ezberdina da, kopuruz asko handitu denez, aldatu egin da nolabait. Gurasoak lehen gehiago inplikatzaren ziren, beti azaltzen ziren laguntzeko prest; orain berriaz, ia dena egina dagoenez, hotzagoa da haiekiko dugun harremana. Bileretan eta noski elkartzen gara, eta urtean zehar

hitz egiten dugu elkarrekin, baina garai hartan motibatuagoak ginen denak, zerbait sortzen ari ginenaren ilusioarekin eta, errazago inplikatzin ginen. Bestetik ere, lehen atariraino etortzen ziren haurrak ikastolara ekartzera, eta eguneroko tratua genuen; orain berriz, autobusez etortzen dira asko, eta horrek ere badu eragina. Hasieran oroitzen naiz garbiketak eta guzti gurasoek egin ohi zituztela batzuetan.

- ☐ **Eta umeak orokorrean, asko aldatu al dira 25 urte hauetan zehar?**

Bai, izugarri gainera. Arrazoi ezberdinek eraginda, telebista dela, ingurua... Bestetik, asko seme bakarrak dira, eta hori nabaritzen da. Orain ere lehen baino errazago uzten dituzte gurasoek euren seme-alabak, ikastolatik atera eta hamaika ikastaro edo ekitaldi ezberdinetan sartzen dituzte... lehenago haurrak gehiago ibiltzen ziren jolasen, eta hori oso ona da. Iaz adibidez, lehenengo mailako haur bat ikastolatik kanpora bost ekintza ezberdinetan sartuta zegoen, beraz, hark adibidez, ez zuen jolasteko hainbeste denborarik. Horrek ere tratatzen ditugun gaietan eragina badu. Alegia, kalean gehiago ibiltzen zirenean, errazago topa zitzaketen txoriak, suhailgiak, bestelako zomorro edota lore, belar zein harri puska bitxiak ere. Aberatsagoak ziren jorritzen genituen gaiak; gaur berriz, telebistan ikusitakoara jotzen dugu batzuetan...

- ☐ **Eta jostailu eta jokoak, berdintsuak izango dira?**

Bai, "joko elektronikoa" horietakoren bat ikusten da, baina gutxi, normalki betikorekin ibiltzen dira, gordeketera, futboleko eta abar, noski modak jarraituz. Baloia, soka, kromoak...ah, begira, kanikarik ez da ia ikusten!!

- ☐ **Hogeita bost urte hauetan, profesionalki izan duzue zuzen satisfakzio handiena?**

Adibidez, nere ikasle izandakoak gaur lanean eta aurrera ateratzen ikusteak asko poztzen nau. Nolabait harrotaasuna sentitzen dut, oso sentsazio berezia da zuek zuen lanetan eta, edozer gauzetan sartuta ikustea.

- ☐ **Ikasleren batekin izan duzue anekdotaren bat?**

Iaz gertatu zitzaidan gauza kurioso bat. Haziendako istorio batera joan behar izan nuen Iruna, eta bueltan, presaka nenbilela, taxi bat hartu nuen. Bat-batean gidariari begira ari nintzela, ezaguna egiten zitzaidan baina ez nekien nor zen, eta... halako batean, konturatu nintzen hura ikastolatik pasatako Juliantxo Zipitri bera zela! Hogeita bost urtetan ez nuen haren berrikir izan, haur zenetik hain zuzen, eta ez dakit nolatan ezagutu nuen. Ia bera zen galdetu nionean, harrituta erantzuten zidan ia ni nor nintzen. Are gehiago harritu zen

bera nere ikasle izana zela kontatu nionean. "Eta nola nintzen ni txikitari?" galdetu zidan jarraian; grazia handia egin zidan, izan ere nahiko xeblebra izan baitzen Juliantxo ikastola garaian. Hurrengo hila batean ezkontzera zijoala eta, oso konten zegoen.

- ☐ **Ikasleekin eskurtsio pila eginak dituzu honez gero... baten bat nabarmenduko zenuke?**

Neri asko gustatzen zait egun batzuk pasatzera joatea, zeren ongi igarotzeaz gain ere, haurrak beste modu batera ikusten dituzu, harremana ezberdina izaten da, oso polita. Iaz adibidez, zoragarria izan zen Jasonek eta biok gure bi gelekien Lizarrara egin genuena. Bigarren mailako haurrak ziren, eta aukeratu genuen sasoiari gainera, mahatsa biltzen hasiak ziren inguru hartan, eta guk prozesuan parte hartu ahal izan genuen. Eskurtsio hura irailen egin genuen, eta hori oso positiboa izan zen, bertan hobeto ezagutu baikenituen ikasleak, eta ondoren, kurtsoan zehar haiekin tratatzerakoan nondik hartu errazago izan zen.

- ☐ **Zer sentitu zenuen omenaldia eskaini behar zituztela eta, jadanik lanean hogeita bost urte daramatzazula oroitarazi zituztenean?**

Oso ongi hartu nuen, ilusio handiarekin, eta gainera ni oso parranda zalea naizenez, honelako afari baterako aitzakia ezin hobea iruditzen zait. Lankideekin honelako ospakizun batean elkartu, lagun eta familiarekin ere, benetan polita iruditzen zait. Horretik kanpo ere, aurreko ikastolaren ziklo bat itxi egingo da nolabait, datorren ikastarotik aurrera Institutuarekin eta Biteriko ikastolarekin elkartuko baikara, eta beno, nolabait orain arteko etapari amaiera emateko modu polita ere bada afari batean denak elkartuz jai bat egitea. Badakit afari berean Xanti Larzabal ikastolako materialaren arduradunari opari bat egitekoak direla ere, bere lan guztia errekonoizimenduz, baina hori sospresa bat da...

- ☐ **Nola ikusten duzu fusio edo bategitearen proiektua?**

Andereño Pili eta Mari Karmen, ikastolako ikasleek uniformeak eramatea beharrezkoa zuten urte hauetan

Pertsonalki, beti proiektu horren aldekoa izan naiz ni, Hondarribia bezalako herri batean proiektu bateratu bat egin behar zela iruditut izan zait beti, herri proiektu baten beharra ikusten nuen. Baior nago, interesgarria izango dela iruditzen zait. Herriarentzat oso positiboa izango dela pentsatzen dut, zerotik hemezortzi urte bitarterako hondarribiarrak bertan bildu ahal izango baitira aurrerantzean.

Eragin nabarmenik izango al du irakasleengan?

Irakasle guztiak barruan geldituko gara, eta ez dut uste arazorik sor daiteenik. Biteri eskola publikoa da, eta D eredua darabilte bertan gainera, beraz printzipioz behintzat ez dugu zergaitik hain ezberdinak izan beharrik.

Zein izango da fusioaren prozesua? Irailean bertan elkartuko al dituzue ikastetxe bateko zein besteko ikasleak?

Oraingoek berdin jarraituko dute, eta datorren ikasturtean bi eta hiru uterekin sartzen direnak hasiko dira plan berrian. Orain arteko taldeak berdin mantenduko dira. Hala ere, eta oraindik bakoitzak nolabait bere nortasuna mantenduko badu ere, lehenengo etapako guztiak adibidez zentru berean egongo gara, eta zenbait ekintza, itereak eta bestelakoak ere elkarrekin egingo ditugu datorren urteik aurrera.

Nola banatuko zarete?

Biterin adibidez, hamabi urtetik hamasei bitarterako ikasleak ibiliko dira; lehenengo mailatik hasi eta Biterira joan arte, berriz, lehen Pedro Aginagalde eta orain Bordari izena duen ikastetxean bilduko dira.

Eta zein izango da hemendik aurrera elkartze honen ondorioz sortuko den ikastolaren izena?

Oraindik erabaki gabe dago, baina horretan diharu egun hauetan, prezisamente. Orain denentzako zuzendari bat eta ordezkariak ere aukeratu behar ditugu, egutegia elkarrekin antolatu... ni behintzat arrakatsua izango delakoan nago.

Azken bi urtetan Udal Euskara Batzordean sartuta ibili zara ere, ezta? Zer egiten du batzorde honek?

Euskararekin zerikusia duten ekintza eta ekitaldi ezberdinak antolatzen ditugu; beno, guk proposatu eta aurrekontua onartzen denean, aurrera eramaten ditugu proiektuok. Aldizkari hau bera, Neguko Jardunaldiak, Abizenak euskal grafiaz idazteko kanpaina ere guk bultzatu dugu, herriko komertzioa eta jatetxeetatik ere pasatu izan gara, errotuloak euskaratu nahi izanez gero gure zerbitzuak eskainiz...

Mari Karmen ikaslez inguratuta, argazki berri batean.

ANE MUÑOZ

eukeni
optika

- * BEGIEI AZTERKETA
- * KONTAKTUZKO LENTEAK
- * BEGIEI ENTRENAMENDUA
- * GRADUAZIOA, KONTROLA
- ETA BERRIKUSKETA
- * PRESIO INTRAOKULARREN
- AZTERKETA

SAN PEDRO, 57 - TEL. 64 38 05

OTXOA
JANARIDENDA

BARAZKI, FRUTA ETA
HORRELAKOETAN
AUKERA HANDIA

San Pedro, 43
Telf.: 64 16 84
HONDARRIBIA

ENDANEA
LORE ETA LANDARE MINTEGIA

ENDANEA Baserría
Tel. 64 17 10
HONDARRIBIA

HONDARRIBIA

HERENEGUN, ATZO ETA GAUR

ona aldizkariaren ale berri honetan irakurleak konpara ditzan aukeratu ditugun irudiak.

Beraietan ageri den guneak azken mendeen zehar aldaketa handiak jasan dituela erraz ohartuko zarete, eta etxeko helduenek, aitona zein amonaren batek ere gogoratuko ditu, bai, eta ederki ezagutuko ere, irudi guztiok.

Duela zenbait hamarkada, gaur Kupela Jatetxea eta "leihoko" patata frijitu mitikoak saltzen dituzten etxearen tartean lur zati hutsa zegoen, eta Matxin de Arzu eta Zuloaga kalearen arteko lorategia izan zen garai hartan. **HERENEGUN** izenez deitu dugun argazkian ikus dezakezuen bezala, lorategiaren erdi-erdian, azken urteotan Sabino Arana kaleko lorategien pareko belardian jarrita egon den harrizko lehoia bera zegoen.

Aurrerago, desagertu egin zen aipatutako lorategia, eta **ATZO** izena eman diogun argazkian ikus dezakezuen bezala, autoen aparkaleku gisara erabilia izan zen urte batzutan zehar. (70.ko hamarkadaren hasierako argazkia da)

Bestetik, lorategia zegoeneko urteetan (ikus **HERENEGUN** argazkia) jadanik zutik zeuden ia inguruko eraikin guztiak, besteak beste Portuko Elizaren salbuespenarekin (**ATZO**ko argazkian agertzen da).

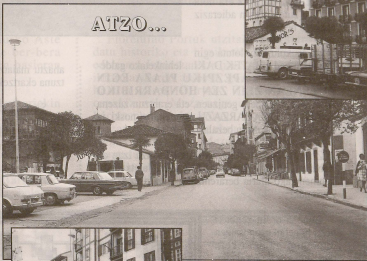
GAUR...

HERENEGUN...

ATZO...

Gaur egun berriz, **GAUR**ko irudian ageri den bezala, duela bi hamarkada eraiki zuten etxe batek estaltzen du Zuloaga kaletik lehen ikus zitekeen Matxin de Arzu kalea, eta alderantziz ere, Zuloaga kalea ezin daiteke beste kaletik ikusi.

Baina tira, konparaketen bitartez zuek zeuen etxetean, ahaideekin edota lagunekin komentatuz, zeuen ondorioak ateratu ditzazuen da gure helburua, liburuek baino, askotan herritarrek beraiek euren bizitzan zehar ikusi eta entzundakoarekin errazago ikasten baitute euren inguruaren historia.

BATEK DAKI... NON DAGOEN!

Ch

urreko alearen lehiaketan irakurle askok parte hartu zenuten, eta beti bezala, horrela jarrai dezazuen animatuz emango diogu sarrera hurrengo lehiaketari. Baina aurretik ere, azkenengo lehiaketan proposaturiko galderaren erantzuna emango dizuegu noski, asmatzaileen artean egin dugun zozketan irabazlea gertatu denaren berri emanez.

Apezpikuaren plazari buruz aritu ginen, gaur Cristobal de Rojas y Sandoval apezpikuaren burnizko monumentua dagoen plaza berean aspaldian zer zegoen eta noiz eta nola bihurtu zuten plazan adieraziz artikulu berean.

Eta artikulu honi lotuta egin genizuen bada, BATEK DAKI... lehiaketako galdera. Hain zuzen **APEZPIKU PLAZA EGIN ZUTENEAN ZEIN ZEN HONDARRIBIKO ALKATEA** galdetu genizuen, eta erantzun zuzena FRANCISCO SAGARZAZU zenuten, bai noski, ia denek asmatu duzuen bezala.

Zozketa egin ondoren, Maritxu Elortza izan da irabazlea, eta agindu bezala, ITSASPE Jatetxean bi lagunentzako afaria berarentzako izango da beraz. Zorionak!

Goazen orain zenbaki berri honetan proposatzen dizuegun galdera zein den zehaztera: argazkian ageri den **OIN HANDI HORI NON DAGOEN** erantzun beharko duzue, bi lagunentzako afariaren zozketan parte hartu nahi baduzue behintzat. Noski, erantzuna zuzen eman beharko duzue zozketa beretik kanpo ez gertatuko.

Erantzuna dakizuenei beraz, zuen izen eta telefono zenbakiarekin batera sobre itxi batean Udal Euskara Zerbitzura eramanez bidali dezazuen eskatuko dizuegu, eta ez

ahaztu maiatzaren 27 astelehena izango dela erantzuna ekartzeko azkenengo eguna.

Sariari dagokionez, asmatzaileen artean Hondarribiko **BEKO-ERROTA** Jatetxean bi lagunentzako afaria zozketatuko dugu. Animo beraz, eta zorte on erantzuna epe barruan bidaltzen duzue-nei!

**SAGARDOTEGIA
JATETXEA**

BEKO-ERROTA

JAIZUBIA
Tel.: 64.31.94
HONDARRIBIA

Horra hor goian errota
irina pur pur ihota
ondo jan eta edan paketsu ta alai
hor duzue Beko - Errota.

NOR, NON, NOIZ ETA...ZERTAN??

**Irudiek
bakarrik hitz
egiten dutela
esan ohi da
maiz, eta honako
argazkian ere,
hain gutxi dut
aipatzekoa, eta
aldi berean
hainbeste...**

spaldi honetan ospatzeari utzi izan zaion Corpus Christi zeritzon ospakizuna duzue, Hondarribiko Alde Zaharreko kaleetan barna, hau da gaurko Aste Santuko prozesioaren bide ber-bera jarraituz, urteroko ekainaren hasieran ospatu ohi zen jai.

Bertan, kleroaren hainbat ordezkariekin batera eta San Miguelen atzetik, urte hartan jaunartu zuten haurrek parte hartu ohi zuten urtero desfilean. Horien artean neskek soilik, saskietan zeramatzatzen loreak bide erdian jarritako ohial zuri luzearen gainean uzten zituzten, antzinako ohiturei jarraituz. Argazkian ikus dezakezen bezala, belarrez

estali ohi zen, prozesiokoek zapaltzekoa zen lurra bera ere.

Florentino Portuk utzitako Hondarribiko datu historiko eta bitxikeriei buruzko liburu ederraren laguntzarekin jaso ahal izan dugun informazioaren arabera, goizeko hamarretan hasten ziren Corpus Christi Eguneko ospakizunak. Meza nagusia izaten zen, eta bertan parrokiako koruak abestu ohi zuen. Elizaren sarreran, danborilarekin "Alkate-soiñua" jotzen zen. Mezaren ondoren berriz, aipatutako prozesioari ekiten zitzaion, jai handiko eguna izanez, esan bezala, urte askotan zehar.

Gaxen

KROISSANTEGIA

**GOSARI ETA MERIENDA
GOXO-GOXOAK**

Matxin Artzu • Zuloaga,8
HONDARRIBIA

MARINEL

BURDINDEGIA - FERRETERIA

MENAJE - INDUSTRIAL

TORNILLERIA INOX.

ELEKTRIZITATEA - GILTZEN KOPIAK

Bernat Etxepare, 12 - Tel. 64 17 88
HONDARRIBIA

URRATS

OINETAKOAK

□□□

Bernat Etxepare, 1
Tel. 64 31 90
HONDARRIBIA

MAIATZA.....1etik 15a bitarte:

TXOTXONGILO, TITERE eta MASKAREN ERAKUSKETA.

Lekua: Zuloaga Etxea.

MAIATZA.....1. asteazkena:

HONDARRIBIA - TXANTREA
Taldeen arteko Saskibaloi Partida.

Lekua: Jostaldi Frontoia.
Ordua: Arratsaldeko 7etan.

.....4. larunbata:

MUSIKA ESKOLAKO HARI INSTRUMENTUKO IKASLEEN KONTZERTUA

Lekua: Zuloaga Etxea.
Ordua: Eguerdiko 12,30etan.

HONDARRIBIA KIROL TALDEAREN II. SUKALDARITZA TXAPELKETA

Lekua: Santiago Kalea.
Ordua: Arratsaldeko 6etan.

Jarraian, Trikitixak eta antxuekin egindako afari-mendarian parte hartu ahal izango duzue.

.....5. igandea:

HONDARRIBIKO TXISTU TALDEAREN ALBORADA

Lekua: Alde Zaharra eta Sorotea-Sokoa.
Ordua: Goizeko 8etan.

ERREGIONAL PREFERENTE MAILAKO FUTBOL LIGAREN barnean, **ONDARRIBIA - TOLOSALDEA** partidua jokatuko da.

Lekua: Hondartza.
Ordua: Goizeko 11,30etan.

.....12. igandea:

HONDARRIBIKO TXISTU TALDEAREN ALBORADA

Lekua: Alde Zaharra eta Puntala.
Ordua: Goizeko 8etan.

HONDARRIBIA-CLUNY Taldeen arteko Saskibaloi partidua.

Lekua: Jostaldi Frontoia.
Ordua: Eguerdiko 12etan.

HONDARRIBIA HIRIKO MUSIKA BANDAREN KONTZERTUA

Lekua: Udaletxeko Arkupeak.
Ordua: Eguerdiko 12,30etan.

KAIOLADUN GALEPER TIROKETA

Lekua: San Telmo Tiro Zelaia.

.....15. asteazkena:

SAN ISIDRO EGUNA.
Guadalupeko Ospakizunak.

12etan: Trikitixak, MALTZETA Taldearekin.

12,30etan: MENDIZABAL eta ETXEBERRIA bertsolariak.

17etan: Trikitixa, MALTZETAekin.

17,30etan: Herriko bertsolariak: DUINAT eta OLASKOAGA.

18etan: Herri Kirolak: DUINAT eta ETXEBERRIA aizkolariak.

19etan: berriz ere Trikitixak MALTZETAren eskutik.

.....17. ostirala:

MUSIKA ESKOLAKO PIANO IKASLEEN KONTZERTUA

Lekua: Zuloaga Etxea.
Ordua: Arratsaldeko 7,30etan.

.....19. igandea:

HONDARRIBIKO TXISTU TALDEAREN ALBORADA

Lekua: Alde Zaharra eta Mendelu.
Ordua: Goizeko 8etan.

ERREGIONAL PREFERENTE MAILAKO FUTBOL LIGAREN barnean, **HONDARRIBIA - ANAITASUNA** taldeen arteko partidua jokatuko dute.

Lekua: Hondartza futbol zelaia.
Ordua: Goizeko 11,30etan.

.....25. igandea:

HONDARRIBIKO TXISTU TALDEAREN ALBORADA

Lekua: Alde Zaharra eta Amute-Kosta.
Ordua: Goizeko 8ak.

MUSIKA ESKOLAKO TALDEEN KONTZERTUA

Lekua: Gipuzkoa Plaza.
Ordua: Eguerdiko 12,30etan.

EXAMINA.....1. larunbata:

KADETE TXIKI FUTBOL TXAPELKETA. Osasuna, Erreala, Añorga eta Hondarribia taldeko jokalariek parte hartuko dute.

Lekua: Hondartza.

LURRALDE MAILAKO PLATER TIROKETA

Lekua: San Telmo Tiro Zelaia.

SUSTRAI ETA FISTUKA TALDEEN KONTZERTUA

Lekua: Gipuzkoa Plaza.
Ordua: Arratsaldeko 8etan.

.....2. igandea:

HONDARRIBIKO TXISTU TALDEAREN ALBORADA

Lekua: Alde Zaharra eta Portua.
Ordua: Goizeko 8etan.

VII. HERRI KANTA JAIALDIA

Lekua: Gipuzkoa Plaza.
Ordua: 11,30etan.

Ondorengo bazkari berezia Kofradian izango da.

"BEGOÑA" ARRAIN ZOPA

SUKALDARIA: *Jose Ramon Garaño*

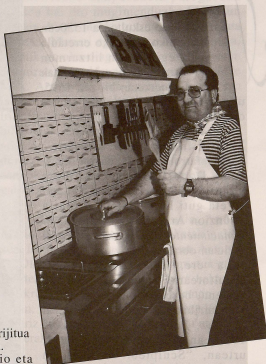
IZURDE ELKARTEA

OSAGAIK:

- Hiru porru
- Bi tomate
- Hiru azenario
- Tipula bat
- Bi zapo
- Bi legatz-xerra izoztuak (azalik gabeak)
- 250 Gr. almeja
- 250 Gr. ganba izoztuak
- Arrain-salda kontzentratua (bi pastila)
- Zoparako ogia
- Baso bat tomate frijitua
- Kopa bat Koñaka

NOLA EGIN:

Ontzi batean Porruak, tomateak, tipula eta hogi frijitua jarri su moteletan, ondoren koñaka bota eta su eman. Beste ontzi batean salda egin Tipula, azenario eta perexilarekin, ondoren arraina eta arrain-salda kontzentratua gehitu, 15 minutu eduki ondoren salda hau nahasi beste ontzian dauden barazkiekin. Egositako arrain guztia xehetu eta hau ere ontzi horretara bota, azkenik tomate frijitua, almejak ganbak eta legatz izoztua gehitu. Bost minutuz irakin eta hamar minutu eduki ondoren mahaiera ateratzeko prest. On dizuela

KAFETEGIA

GOZOTEGIA

San Pedro, 10 - Tel.: 64 10 47

ENARA INMOBILIARIA

San Pedro, 4 - behea
HONDARRIBIA

Tel. 64 39 72
Tel. y Fax 645438

Arroka-Berri

ERRETEGIA

Faroko Bidea
Tel.: 64.27.12
HONDARRIBIA

Joanes Iriarte eskultorea 1550ean Hondarribiko elizarako erretaula nagusia egin zezan hitzarmen bidez ekarri zuen bertako Udalak eta hiri honetxetan hil zen 1595. urtean. Ongi merezia du bere oroitzarria orrialdeotan agertzea.

J. Iriarte, izatez, altsasuarra zen, Nafarroako Burundakoa beraz, baina Donostian bizi zena. Bere bizitza eta lanetaz dakiguna oso guti da eta guti hori gehienbat Maria Asunzion Arrazolari zor diogu. *El Renacimiento en Guipúzcoa* (1967) deritzan obran agertu zuenari esker. Hala ere, esan beharra dut, eskultorearen lehen berriak eman zituenak, bere jatorriari buruz eta Hondarribiko erretaularen egiletzat aipatuz, Paul Lafond izan zela 1910.ean *RIEV* aldizkariaren 4. urtean, "Sculpteur basques en Espagne" izenburuz eman zuen lan haretan agertu zuenagatik.

Oso guti dira Iriarteren lan ezagunak. Hondarribira etorri aurretik Donostiako San Bizenten aritu zen 1583-1586. urteetan, Ambrosio Bengoetxea alkizarrari laguntzen, hango erretaula nagusia egitean. Eskultore biok ziren Joanes Antxieta azpeitiarrarekin ikasiak eta honen eskolaren jarraitzaile leialak.

Hondarribiko Santa Maria eliza nagusiko erretaula zaharra, XIV. mendean Ingalaterran alabastroz egindako hura zen. Bere zati batzuk oraindik sakristian gordetzen dira, baina lehenagoko eliza erromanikotik zetorrena omen. Oraingo eliza gotikoa eraiki zenean aldre nagusian jarri omen zen. Baina tipiegia zeritzan hiritarrentzat eta deialdi baten ondoren aukerako erretaula berria egin zezan hitzarmena lortu zuten Iriarterekin 1550.ean, hiru urtetan lana bukatzekotan. Baina hemen aritu zen artean Oiartzungo eliza nagusirako Santa Katalina aldareko erretaulagintza ere

JOANES IRIARTE ESKULTOREAREN HERIOTZAKO LAUGARREN MENDEURRENEAN

beregan hartu zuen; hemengoarekin batean 1551-1594 urteetan arituko zena. Gehiegizko lan horrek ekarri zion atzerapenagatik ezin izan zuen bete Hondarribikoa agindutako epea barruan. Gehiengoa egina zuelarik, baina oraindik bukatzeka, etorri zitzaion heriotza. Ondotik, bere lanean laguntzaile zituen anaia Lope eta senide zituen Martin eta Esteban Ostia aita-semeak jarraitu behar izan zuten Tolosako Jeronimo Larrearen laguntzaz proiektu hura bukatu arte.

Zoritzarrez, 1680. urtean erreketak batek hondatu zuen hemengo erretaula eta, bestalde, Oiartzungo Santa Katalinarako

egin zuen erretaularen arrastorik ere ez zaigu gelditu. Hemen, gutienez, Iriarteren lan baliagarri haren adierazpide ditugu sakristian gordetzen diren irudiak, batzuk pipiak erdi janak eta gehienak itokinak bustirik onddoak jota. Mende honen hasieran Hendaiara eman zituzten bi zatiak zori hobea izan dute, egoki berrizatuak han daude biak aldara nagusiaren bi alderdietan gentearen ikusgarri.

Erretaulagintzaren tajura, Antxietaren bidea jarraituz, Trentoko kontrarreformaren arauak erabili zituen Iriartek bere gaietan, Bisitaziotik Pasiara arteko historiak osaturiko irudiz erretaula hornitzeko. Lehenago erabiltzen ziren mitologia eta Testamentu Zaharreko hornidurak alde batera utziz. Maisu azpeitiarraren jarraitzaile leiala zen beraz, bai gaietan eta bai estiloz, honek sarrerazi zuen erronamista erak bikain erabiliz.

Oholetan gelditzen zaizkigun erretaula zatiak esko dira eta nabarmen ikus dezakegu irudigile bikainaren eskua. Adibidez, Amabirjinaren Koroazioa eta Bisitazioa hor ditugu, Garbikunde eta gainerakoei ezer kentzeka, eskultore lan eredugarriaren lekuko. Baina, Bisitazioa adierazten duen irudi laukotean agertzen den

geometriazko konposaketa paregabeak ematen bai dio mugimenduzko bizitasun berezia, bi gizonzko zutituen artean Santa Isabelek Mariari egiten dion erreberentzia, behetik gorako diagonal ausartak baliatzen du mirarizko talde osoa. Baina, batez ere M.A. Arrazolak zion bezala, *Ecce Homo* iserita aurkitzen den irudi tipia dugu Iriarteren irudigintza ahalmenaren lekukorik bikainena. Irudi hau, sagrarioarako egina nonbait, gaur egun sakristian dago, esaten denez, 1872an Ponzio Pilatoren etxea zenetik ekarritako kapitela erromano baten ginean jarrita ikus daiteke.

Erretaulako irudi nagusia, Andra Maria Jesus Haurrarekin erreketan galdu zen. Irudi nagusi hura, 1598. urtean Antonio A. Oleaga donostiarrak polikromatua zen. Iriarteren asmoa zen nonbait hura bakarrik polikromatzea, erretaulan nabarmen ager zezan, baina 1615ean Iruñeko apezpikuaren eskariz Nikolas Breheville-ren esku utzi zen gainerako guzia ere polikromatzea.

Gure historian eskulturak izan duen mailarik gorenetakoa hartu zuen XVI. mende hartan eta ondare haren lekuko zaigu Joanes Iriarte zenaren lana. ○

Juan San Martin

GOIKOETXEA

JANARIDENDA

ETXERAKO ZERBITZUA

San Pedro, 51
Tel. 64 10 29

HONDARRIBIA

**ILEAPAINDEGI
MIXTOA
ESTETIKA**

Ab. Guetzala

SOKOA Merkataldegia
Tel.: 64 44 07
HONDARRIBIA

**AUTO - ESCUELA
ALZAGA**

A-1, A-2, B, C, D, y E
KARNETEN TRAMITAZIOA

Zuloaga, 12
Tel. 64 16 23
HONDARRIBIA

C/Fuenterrabia, s/n.
Tel. 61 72 12
IRUN

Urunzu, 37
Tel. 62 16 27
Fax 62 33 95
IRUN

CAPRICORNIO. Eguraldia bezala zabilta, atzo ondo, gaur gaizki bihar erdipurdi, kendu odei horiek zure begietatik!

AQUARIUS. Minez zaudela? zenbat arraultzeko opila jan zenuen?

PISCIS. Ekonomia aldetik ez zabilta oso ongi, gehiago zaindu beharko zenuke zure poltsikoa edo patrikazuloa.

ARIES. Garai honetan, libra, scorporen itzalpean dago eta horrek zuregan duen eraginez pozik igaroko duzu hilabete hau. Sinesten ez baduzu ere ondo pasa!

TAURUS. Linea zaindu behar dela, gutxiago jan behar dela, kirola egin behar dela, aski da kontxo!! senak agintzen dizuna egin eta pikutara beste guztia. Beno kirol pixka bat egin eh!

GEMINIS. Kai berrirako paseok primeran datozkizu buruan darabilkizun arazoari konponbidea aurkitzeko, eutsi bada horri.

CANCER. Gaizki abesten duzula? nork esan du hori? badakigu kantuarekin ez duzula bizimodua aterako, baina osasunarentzat ona da eta zuk abestu ahal duzun guztia.

LEO. Kurtsoaren azken metroetan murgildu zara, ekin ikasketei, gero udaz gozatzeko eta gurasoak ixilarazteko.

VIRGO. Bidaiak gustokoak al dituzu? hartu motxila, zahatua eta txapela eta ibili munduan.

LIBRA. Zure bikoteak ez zaituela asetzen? Aldatu ba beranduegi izan baino lehen, hobeagoak badaude eta.

SCORPIO. Musika lasaia gustatzen zaizu, bai; baina noizbehinka dantzatzeko erritmoak ere entzun behar dira, zangoak hezeta aurretik.

SAGITARIO. Sentimenduak gora, sentimenduak behera, itsasoa gora, itsasoa behera, ilargia gora, eguzkia behera, bizitza honek igogailua dirudi, eman STOP-eri eta....

FS
oto istema

**ARGAZKIAK
ORDUBETAN**

Itsasargi, 3
Tel.: 64 57 65

20280 HONDARRIBIA

JAVIER

OPTIKO

DIPLOMADO EN OPTICA Y OFTOMETRIA
MASTER EN OPTOMETRIA CLINICA
LENTES DE CONTACTO

San Pedro, 6
Tel. y Fax 943 643775
20280 HONDARRIBIA

ERRETEGIA - JANTOKIA

OSTARTE

Santiago Kalea, 73
Telefonoa: 64 10 38
HONDARRIBIA

Jalotzak:**MARTXOA**

- 1ean: AINHOA Camello Lekuona
Gurasoak: Emilio eta Mª Carmen
- 2an: MARTA Goikoetxea Iturria
Gurasoak: Ismael eta Maria
- 3an: LIDIA Yarza Olaso
Gurasoak: Ignacio eta Guadalupe.
- 4an: IRENE Gaztelupe Freijo
Gurasoak: Ramon eta Mª Jose
- 5ean: MADDI Zaldúa Molina
Gurasoak: Aitor eta Maite.
- 5ean: ITSASO Emazabel Sorondo
Gurasoak: Antonio eta Maria.
- 8an: IRATI Erauskin Perez
Gurasoak: Antonio eta Maria.
- 10ean: ANE Arruabarrena Larzabal
Gurasoak: Nicolas eta Ana.
- 10ean: BORJA Arruabarrena Larzabal
Gurasoak: Nicolas eta Ana.
- 13an: MAIDER Agirretxe Gonzalez
Gurasoak: Jose Agustin eta Mª Concepcion.
- 14an: XABIER Elduain Uribe
Gurasoak: Bernardo Javier eta Mª Jose.
- 14an: UNAI Olazabal Macayo
Gurasoak: Gaspar eta Rosa Mari.
- 14an: JULEN Alava Agirre
Gurasoak: Ricardo eta Amaia.
- 17an: OLATZ Oronoz Loidi
Gurasoak: Pedro eta Virginia.
- 20an: XABIER Saenz Antofazas
Gurasoak: Andres eta Rosa Mari.
- 26an: AITOR Mendizabal Tenorio
Gurasoak: Francisco eta Silvia.
- 26an: IKER Otegi Beroz
Gurasoak: Eduardo eta Itziar
- 31an: XABIER Arruabarrena Arzuaga
Gurasoak: Jose Mari eta Mª Aranzazu.

Ezkontzak:**MARTXOA**

- 2an: Xabier Zabala Jauregi, Hondarribikoa eta
Marta Susperregi Arzuaga, Irungoa.
- 2an: Txomin Sagarzazu Anzisar, Hondarribikoa eta
Mª Victoria Martinez Gomez, Irungoa.
- 8an: Jose Ignacio Lizaso Esnaola, Hondarribikoa eta
Miren Karnele Amunarriz Salaberria, Hondarribikoa.
- 9an: Juan Pedro Irigarai Bergara, Hondarribikoa eta
Monserrat Percira Sanchez, Hondarribikoa.
- 16an: Alfredo Trantxe Ruiz, Hondarribikoa eta
Mª Lourdes Agirrezabala Ansa, Hondarribikoa.
- 16an: Lander Zurutuza Sunsundegi, Usurbilgoa eta
Miren Arantzazu Genua Arretxe, Hondarribikoa.
- 30ean: Francisco Javier Larrea Madrazo, Lazkaokoa eta
Cristina Mendizabal Camio, Hondarribikoa.
- 30ean: Aitor Iguñiz Etxebeste, Irungoa eta
Mª Consolación Amunarriz Olaskoaga.

Heriotzak:**OTSAILA:**

- 2an: Daniel Arozena Egileor, 73 urtekoa.
Txiplau-Txiki Baserria.
- 4an: Juan Pedro Leiva Peluaga, 33 urtekoa
Lapuri Kalea.
- 5ean: Josefa Sagarzazu Amunarriz, 92 urtekoa
Santiago Kalea.
- 7an: Rosalia Mariscal Iglesias, 92 urtekoa
Zuloaga Kalea.
- 16an: Jorge Emazabel Lasaga, 28 urtekoa
Eguzkilore.
- 18an: Victoria Suarez Sanchez, 90 urtekoa
- 23an: Encarnación Susperregi Manterola, 68 urtekoa
Hondarribiko Institua.
- 24an: Maria Teresa Gezala Gorostidi, 34 urtekoka
Ramon Iribarren Pasealekua.
- 31ean: Dominga Caballero Escobar, 76 urtekoa
Almirante Alonso Kalea.

HARATEGIA**JOXEAN**

Damarri, 2 (Alameda)
Telf.: 64 04 87
Hondarribia

**OPARIAK
eta
ARTISAUTZA****XUME**

C/ Zuloaga, 16-18
Telefonoa 64 42 70
HONDARRIBIA

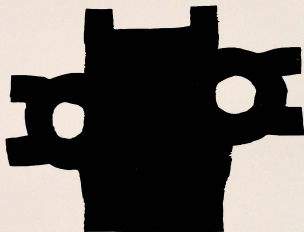
JON ALZAGA

URDAI-AZPIKOAK
HESTEKIAK
GAZTAK
FOIES
EDARIAK

San Pedro Kalea, 25 - Telf. 644470
HONDARRIBIA

En la edición de esta publicación colabora:

Argitarapen honen edizioko laguntzaile:

kutxa fundazioa
fundación kutxa